

สัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติในพื้นที่ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

The Achievement of Haze Problem-Solving Policy Implementation in Mae Mo District, Lampang Province

ดร.วิพัฒน์ หมั่นการ (Dr.Wiphat Mankan)^{1*} วิเชิด ทวีกุล (Wicherd Taweekul)*

รพีพรรณ จักสาน (Rapeepan Jaksan)**

(Received: March 9, 2020; Revised: June 15, 2020; Accepted: June 8, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลและปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน เลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า สัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ความชัดเจนของนโยบาย การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม การจูงใจและการสนับสนุน และการมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือ โดยสามารถร่วมกันทำนายสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติได้ร้อยละ 60.2 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ABSTRACT

This research aimed to study the achievement and factors affecting the achievement of haze problem-solving policy implementation in Mae-Mo district, Lampang province. 380 samples who were selected by stratified random sampling. The instrument used for data collection was a questionnaire with the reliability of .93. Data were analyzed using descriptive statistics, correlation analysis, and multiple regression analysis. The results showed that the success of haze problem-solving policy implementation was at the highest level. Factors affecting the achievement of haze problem-solving policy implementation include policy clarity, communication and promotional activities, motivation and support, and participation and cooperation networks. These features can jointly predict 60.2% the achievement of haze problem-solving policy, at the statistical significance level of .05.

คำสำคัญ: สัมฤทธิ์ผลของนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายการแก้ปัญหาหมอกควัน

Keywords: Policy achievement, Policy implementation, Haze problem-solving policy

¹Corresponding author: wiphatmankan2495@gmail.com

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

**อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

บทนำ

ปัญหาหมอกควันเป็นวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อมทางอากาศที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นประจำทุกปี ในรอบสิบปีที่ผ่านมาการเกิดไฟป่าและปัญหาหมอกควันในประเทศไทยมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ สำหรับปัญหาหมอกควันในภาคเหนือของประเทศไทยมักจะเกิดในช่วงเดือนพฤศจิกายน ต่อเนื่องไปจนถึงเดือนเมษายนของปีถัดไป [1] โดยมีสาเหตุมาจากการเผาป่า เผาวัชพืชหรือการใช้ไฟในพื้นที่เกษตรกรรม การเผาขยะและเศษวัสดุต่าง ๆ ในเขตชุมชน และหมอกควันที่กระแสนลมพัดข้ามแดนมาจากประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาหมอกควันที่เกิดขึ้นในแต่ละปีนอกจากจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่แล้ว ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและก่อให้เกิดปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อมเป็นบริเวณกว้าง จากการตรวจสอบปริมาณฝุ่นละอองในอากาศขนาดไม่เกิน 10 ไมครอน (PM_{10}) และขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ($PM_{2.5}$) โดยสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศของกรมควบคุมมลพิษ ในปี 2550-2562 พบว่าหลายสถานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง และลำพูน พบว่า ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายนของทุกปีจะมีการเผาในที่โล่งเป็นจำนวนมาก ทั้งเผาในพื้นที่ป่า การเผาเศษเหลือจากการเกษตรในพื้นที่เกษตรกรรม การเผาขยะมูลฝอยและเศษใบไม้ กิ่งไม้ในพื้นที่ชุมชน ซึ่งการเผาในช่วงหน้าแล้งที่มีอากาศแห้ง ส่งผลให้ฝุ่นละอองขนาดเล็กที่เกิดจากการเผาลอยอยู่ในอากาศได้นาน จากผลการตรวจวัดดังกล่าวพบปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กพบปริมาณ PM_{10} มีค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง สูงเกินมาตรฐาน 120 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ($\mu g/m^3$) ในหลายพื้นที่ และติดต่อกันเป็นเวลานาน [2] พบว่า ทุกจังหวัดมีปริมาณ PM_{10} ในอากาศเกินค่ามาตรฐาน ($120 \mu g/m^3$) ทุกจังหวัด ในปีพ.ศ. 2562 เป็นปีที่ประเทศไทยประสบปัญหาหมอกควันรุนแรง และมีอาณาเขตครอบคลุมเกือบทุกภูมิภาคของประเทศ นอกจากจะมีปริมาณ PM_{10} แล้วยังพบว่าปริมาณ $PM_{2.5}$ สูงเกินมาตรฐานติดต่อกันเป็นเวลานานหลายสัปดาห์เช่นเดียวกัน โดยในช่วงวันที่ 16 มีนาคม 2562 มีข้อมูลรายงานว่า จังหวัดเชียงใหม่มีดัชนีคุณภาพอากาศ (Air Quality Index: AQI) และวัดปริมาณ $PM_{2.5}$ สูงที่สุดในโลก [3] ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มพื้นที่และความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ

ปัญหาหมอกควันที่เกิดขึ้นแต่ละปีนอกจากจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่แล้วยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมเป็นบริเวณกว้าง หากพิจารณาถึงช่วงเวลาก่อเกิดปัญหาหมอกควันในรอบปี พบว่า ในปี พ.ศ. 2562 สำนักงานควบคุมป้องกันโรคที่ 1 เชียงใหม่ พบผู้ป่วยด้วย 4 กลุ่มโรคที่ได้รับผลกระทบสุขภาพจากภาวะหมอกควันและไฟป่าของจังหวัดเชียงใหม่ในช่วงสัปดาห์ที่ 1-10 (6 มกราคม - 16 มีนาคม 2562) อันดับที่ 1 คือ โรคทางเดินหายใจทุกชนิด พบผู้ป่วยกว่า 40,383 ราย อันดับที่ 2 คือกลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดทุกชนิด พบผู้ป่วยกว่า 29,651 ราย อันดับที่ 3 คือกลุ่มโรคผิวหนังอักเสบ พบผู้ป่วยจำนวน 2,783 ราย และอันดับที่ 4 คือกลุ่มโรคตาอักเสบ พบผู้ป่วยจำนวน 2,373 รายตามลำดับ [3-4] สำหรับผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากสถานการณ์หมอกควันภาคเหนือตอนบน พบว่า ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวโดยตรง ทำให้นักท่องเที่ยวลดลงอันเป็นผลมาจากปัญหาหมอกควันทำให้ทัศนวิสัยในการมองเห็นต่ำกว่า 2,000 เมตร เครื่องบินไม่สามารถลงจอดที่สนามบินบางแห่งได้ ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในภาคเหนือ และทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงอย่างชัดเจน โดยเปลี่ยนไปท่องเที่ยวทางทะเลแทน ในปี พ.ศ. 2560 มีนักท่องเที่ยวยกเลิกห้องพักประมาณร้อยละ 10 นักท่องเที่ยวต่างชาติชาวญี่ปุ่นลดลงจากระยะเวลาเดียวกันปีก่อนประมาณร้อยละ 30 สำหรับในปี พ.ศ. 2561 หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจรายงานผลกระทบ PM_{10} พื้นที่ 10 จังหวัดภาคเหนือ ในปี 2561 โดยอ้างอิงข้อมูลของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ [5] ระบุว่ามูลค่าความเสียหายรวม 163,313.27 ล้านบาท ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่มูลค่า 48,431.25 ล้านบาท นครสวรรค์มูลค่า 42,789.58 ล้านบาท ตากมูลค่า 14,123.33

ล้านบาท ลำพูนมูลค่า 12,556.88 ล้านบาท เชียงรายมูลค่า 12,090.63 ล้านบาท ลำปางมูลค่า 11,807.35 ล้านบาทแพร่มูลค่า 8,450.75 ล้านบาท พะเยามูลค่า 6,003.00 ล้านบาท น่านมูลค่า 4,114.00 ล้านบาท และแม่ฮ่องสอนมูลค่า 2,946.50 ล้านบาท

การแก้ปัญหาหมอกควันในพื้นที่อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง และพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาพบว่ายังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนของทุกปียังมีค่าปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กในอากาศ ทั้ง PM_{10} และ $PM_{2.5}$ มีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานต่อเนื่องเป็นเวลานาน อันเป็นผลจากการเกิดไฟไหม้ป่า การเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และการเผาในที่โล่งของของประชาชน ซึ่งภาครัฐตระหนักในปัญหาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง จึงกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควัน โดยกำหนดมาตรการควบคุมไม่ให้มีการเผาป่า และเผาในที่โล่งทุกชนิดในช่วงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 30 เมษายน ของทุกปี แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่า ยังคงเกิดไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือเป็นประจำทุกปี โดยไม่มีแนวโน้มที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ปัญหาหมอกควันก็ยังคงเกิดขึ้นจนเป็นวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และสังคม เป็นบริเวณกว้างมาโดยตลอด จากการศึกษาสภาวะหมอกควันในแอ่งลำปาง [6] เพื่อศึกษาปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อความรุนแรงของปัญหาหมอกควันที่เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ.2557-2558 ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านปริมาณการเผาในที่โล่งและลักษณะภูมิอากาศที่คาดว่าจะส่งผลต่อสภาวะหมอกควันในอากาศ (PM_{10}) ที่เกิดขึ้นในพื้นที่แอ่งลำปาง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาหมอกควันรุนแรงและเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ระดับของสภาวะหมอกควันในแอ่งลำปาง และศึกษาปัจจัยด้านปริมาณน้ำฝน ความชื้นสัมพัทธ์ ความกดอากาศ ความเร็วลม และปริมาณการเผาในที่โล่ง ที่สัมพันธ์และส่งผลต่อสภาวะหมอกควันในแอ่งลำปาง ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษารังนี้จะเป็นแนวทางในการวางแผนป้องกัน และแก้ไขปัญหาหมอกควันที่เกิดขึ้นในแอ่งลำปางทุกปีได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาหมอกควันที่เกิดขึ้นในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ช่วงเวลาที่เกิดปัญหาหมอกควันรุนแรงที่สุดคือกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงต้นเดือนเมษายน ซึ่งมีช่วงที่ปัญหารุนแรงมากที่สุดคือเดือนมีนาคม โดยปัญหาหมอกควันจะสัมพันธ์กับทุกปัจจัย ส่วนปัจจัยที่ส่งผลทางลบต่อความรุนแรงของปัญหาหมอกควันคือ ความชื้นสัมพัทธ์ กล่าวคือ ช่วงที่อากาศแห้งหรือมีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำจะเกิดปัญหาหมอกควันรุนแรง หรือปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กลอยอยู่ในอากาศได้นาน นอกจากนี้ การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเผาป่าและเศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรของเกษตรกรในภาคเหนือ พบว่า พฤติกรรมการเผาดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ในขณะที่ปัญหาหมอกควันที่เกิดขึ้นในภาคเหนือมักเกิดในช่วงปลายฤดูหนาวต่อเนื่องไปถึงต้นฤดูร้อนของทุกปีเช่นเดียวกัน

การแก้ปัญหาหมอกควันในพื้นที่อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง และพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาพบว่า ยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนของทุกปียังมีค่าปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กในอากาศ ทั้ง PM_{10} และ $PM_{2.5}$ มีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานต่อเนื่องเป็นเวลานาน อันเป็นผลจากการเกิดไฟไหม้ป่า การเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และการเผาในที่โล่งของของประชาชน ซึ่งภาครัฐตระหนักในปัญหาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง จึงกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควัน โดยกำหนดมาตรการควบคุมไม่ให้มีการเผาป่า และเผาในที่โล่งทุกชนิดในช่วงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 30 เมษายน ของทุกปี แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่า ยังคงเกิดไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือเป็นประจำทุกปี โดยไม่มีแนวโน้มที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ปัญหาหมอกควันก็ยังคงเกิดขึ้นจนเป็นวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และสังคม เป็นบริเวณกว้างมาโดยตลอด ในการศึกษาครั้งนี้จึงต้องการศึกษาสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการ

แก้ปัญหาหมอกควัน ซึ่งเป็นการประเมินการนำนโยบายปฏิบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จากระดับจังหวัดระดับอำเภอ และประชาชนในชุมชน โดยหวังว่าผลจากการศึกษานี้จะสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ทำการศึกษาและสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในพื้นที่อื่น ๆ หรือภูมิภาคอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรต่าง ๆ จากนั้นกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

1. ความชัดเจนของนโยบาย (PCL) เป็นความชัดเจนในด้านวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่แสดงถึงความชัดเจนด้านประโยชน์ของนโยบาย การกำหนดแผนงาน/โครงการในการดำเนินงาน และแนวทางในการปฏิบัติตามนโยบายที่ชัดเจนและเป็นระบบ [7-9]
2. การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม (CPA) เป็นปัจจัยสำคัญในการเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริมที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในองค์กร ในการปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติตามนโยบายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ [8, 10-11]
3. การจูงใจและการสนับสนุน (MOS) เป็นการสนับสนุนทรัพยากรให้กับชุมชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งด้านการเงิน กำลังคน และวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน รวมถึงการเผยแพร่ผลการดำเนินงานและการให้รางวัลชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ [8, 11-12]
4. การมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือ (PCN) เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนเพื่อการปฏิบัติตามนโยบายอย่างเป็นระบบ การเปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดทำแผนงาน/โครงการ และกำหนดมาตรการในการดำเนินงานตามนโยบาย [11]
5. การติดตามและประเมินผล (MOE) เป็นกระบวนการเก็บข้อมูลของตัวชี้วัดสำคัญของนโยบายอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นเครื่องบ่งชี้ความคืบหน้าและระดับความสำเร็จของงาน และนำข้อมูลที่สะท้อนกลับไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ระหว่างการดำเนินงานตามนโยบาย โดยการปรับเปลี่ยน กิจกรรม ขั้นตอน และใช้สำหรับวางแผนงานการดำเนินงานในอนาคต [13-14]
6. สัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ (ACH) เป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันของผู้เกี่ยวข้อง จำแนกเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย 1) การสร้างการรับรู้นโยบาย (RCT)

2) การสร้างความเข้าใจในปัญหาและความสำคัญของนโยบาย (USD) 3) การสร้างความตระหนักต่อปัญหาหมอกควัน (AWN) และ 4) การปฏิบัติตามนโยบาย (CPN) [6, 11]

กรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย สมมุติฐานสามข้อดังแสดงในภาพที่ 1

H1: ความชัดเจนของนโยบาย (PCL) ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควัน ไปปฏิบัติ (ACH)

H2: การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม (CPA) ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควัน ไปปฏิบัติ (ACH)

H3: การตั้งใจและการสนับสนุน (MOS) ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควัน ไปปฏิบัติ (ACH)

H4: การมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือ (PCN) ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควัน ไปปฏิบัติ (ACH)

H5: การติดตามและประเมินผล (MOE) ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควัน ไปปฏิบัติ (ACH)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยกำหนดขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นประชาชนในพื้นที่อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง จำนวน 39,534 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยสูตรของเครจซ์และมอร์แกน [15] ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อน 5% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) จากประชากรใน 5 ตำบลของอำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง แต่ละอำเภอกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้ดังตารางที่ 1

เครื่องมือการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควัน ไปปฏิบัติและปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควัน ไปปฏิบัติในพื้นที่อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควัน ไปปฏิบัติและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถาม ตามแนวคิดที่ได้จากการศึกษาตามข้อ 1 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ เป็นแบบสอบถาม และแบบเลือกตอบ (multiple choices) ตอนที่ 2 แบบสอบถามคัมฤทธิผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควัน ไปปฏิบัติ และตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควัน ไปปฏิบัติ ลักษณะแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แต่ละข้อมีมาตรวัด 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Scale) [16]

3. ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา (Content Validity) ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ($IOC > 60$) [17] ผลการวิเคราะห์ พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.8–1.0 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนในอำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) [18] ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีระดับความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้าน คือ ด้านสัมฤทธิ์ผลในการน่านโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ และด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการน่านโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ เท่ากับ 0.94 และ 0.90 ตามลำดับ

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2562 – มกราคม พ.ศ. 2563 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และจัดส่งไปยังนายอำเภอแม่เมะ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ พร้อมทั้งได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและรายละเอียดในการทำวิจัย
2. เมื่อได้รับอนุญาตจากนายอำเภอแล้ว จึงดำเนินการจัดเก็บข้อมูลการวิจัย โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง หลังจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บแบบสอบถามให้แล้วเสร็จพร้อมกันได้ ผู้วิจัยได้ประสานงานกับตัวแทนของตำบล เพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาในการติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการสูญหาย
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบแล้วและมีความครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 380 ฉบับ มาบันทึกข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลในการน่านโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลกับสัมฤทธิ์ผลในการน่านโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ โดยใช้วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
4. วิเคราะห์หาตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการน่านโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 61.3) มีอายุระหว่าง 41–50 ปี (ร้อยละ 22.1) รองลงมาคือ อายุระหว่าง 51–60 ปี (ร้อยละ 19.2) จบการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา

(ร้อยละ 43.7) รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 29.5) มีอาชีพเป็นเกษตรกร (ร้อยละ 30.0) รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 24.2) และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท (ร้อยละ 83.7)

2. สัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ พบว่า สัมฤทธิ์ผลโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างความเข้าใจในปัญหาและความสำคัญของนโยบาย ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.58) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการสร้างความตระหนักต่อปัญหาหมอกควัน ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.62) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการสร้างการรับรู้ของนโยบาย ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.75) อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการปฏิบัติตามนโยบาย ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.88) อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

3. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัย ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความชัดเจนของนโยบาย (PLC) 2) การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม (CPA) 3) การจูงใจและการสนับสนุน (MOS) 4) การมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือ (PCN) และ 5) การติดตามและประเมินผล (MOE) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ (ACH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.731 ($r = 0.731$), 0.636 ($r = 0.636$), 0.607 ($r = 0.607$), 0.655 ($r = 0.655$) และ 0.564 ($r = 0.564$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ความชัดเจนของนโยบาย (PLC) การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม (CPA) การจูงใจและการสนับสนุน (MOS) การมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือ (PCN) ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์สัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ (ACH) ได้ร้อยละ 59.7 ($R^2_{adj} = 0.597$) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ 0.361 ค่าสัมประสิทธิ์ของความชัดเจนของนโยบาย (PLC) การมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือ (PCN) การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม (CPA) การจูงใจและการสนับสนุน (MOS) ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 0.348 0.121 0.102 และ 0.075 ตามลำดับ และมีค่าคงที่ (constant) เท่ากับ 1.629 ดังนั้น สมการพยากรณ์สัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ (ACH_b) โดยใช้ค่าคะแนนดิบได้ดังนี้ คือ $ACH_b = 1.629 + 0.348PLC + 0.121PCN + 0.102CPA + 0.075MOS$ และค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) มีค่าเท่ากับ 0.448 0.169 0.150 และ 0.112 ตามลำดับ ดังนั้น สมการพยากรณ์สัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ (ACH_β) โดยใช้ค่าคะแนนมาตรฐาน คือ $ACH_\beta = 0.448PLC + 0.169PCN + 0.150CPA + 0.112MOS$ โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัวแปร สามารถร่วมกันพยากรณ์สัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ (ACH_β) โดยมีผลต่อค่าตัวแปร ACH_β ด้วยค่าน้ำหนักในการพยากรณ์ (ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย) และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ คือ 1) ความชัดเจนของนโยบาย ($\beta = 0.448$, $p < 0.01$) 2) การมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือ ($\beta = 0.169$, $p < 0.01$) 3) การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม ($\beta = 0.150$, $p < 0.01$) 4) การจูงใจและการสนับสนุน ($\beta = 0.112$, $p < 0.05$) ดังตารางที่ 4

การอภิปรายผล

ประเด็นสำคัญจากผลการศึกษาที่นำมาอภิปราย สรุปได้ดังนี้

1. สัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ พบว่า สัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน (ด้านการสร้างการรับรู้ของนโยบาย ด้านการสร้างความเข้าใจในปัญหาและความสำคัญของนโยบาย ด้านการสร้างความตระหนักต่อปัญหาหมอกควัน และด้านการปฏิบัติตามนโยบาย) อยู่ในระดับมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษา พบว่า ด้านที่มีความสำเร็จต่ำสุด คือ ด้านการปฏิบัติตามนโยบาย ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของนโยบาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายไม่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติ และกลุ่มอาชีพบางกลุ่ม เช่น กลุ่มเกษตรกรปลูกข้าว ปลูกอ้อย หรือชาวบ้านที่ต้องการเผาเพื่อหาของป่า ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือ นอกจากนี้ยังขาดมาตรการและการปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง [8-9]

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม การจูงใจและการสนับสนุน และการมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งนี้เนื่องจาก

1) ความชัดเจนของนโยบาย ทำให้ผู้ปฏิบัติรับรู้และเข้าใจตรงกัน และทำให้ง่ายในการนำไปปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยความชัดเจนในด้านวัตถุประสงค์ของนโยบายและการมีตัวชี้วัดที่แสดงถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย นอกจากนี้ความชัดเจนด้านประโยชน์ของนโยบาย นโยบายที่สามารถมองเห็นประโยชน์ได้อย่างชัดเจนจะมีโอกาสในการประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติมากกว่านโยบายที่ไม่สามารถส่งผลที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน [7-8] สอดคล้องกับการศึกษาของชาบาเตียร์ และแมชมาเนียนี ที่พบว่า การที่นโยบายจะได้รับการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น ๆ ความยากง่ายในการรับรู้วัตถุประสงค์ และวัตถุประสงค์นั้นจะต้องบอกให้รู้ถึงตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบายนั้น ๆ [9]

2) การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม ทำให้เกิดความพึงพอใจของบุคลากรในการทำงานตามความต้องการขององค์กร [10] การสื่อสารระหว่างองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติจะทำให้เกิดการเชื่อมโยงนโยบายและกิจกรรมระหว่างหน่วยงาน [8] ดังนั้น การติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริมที่ดี จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของนโยบาย สอดคล้องกับการศึกษาของ [11] ที่พบว่า การใช้การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสร้างการมีส่วนร่วม และการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในองค์กรในการปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติตามนโยบายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

3) การจูงใจและการสนับสนุน เป็นความพึงพอใจของทรัพยากรที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องได้รับการสนับสนุนทรัพยากร ทั้งด้านการเงิน กำลังคน และวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน [12] นอกจากนี้ทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติก็ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบาย เนื่องจากนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันเป็นนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติบางส่วน [8] สอดคล้องกับ [9] ที่กล่าวว่า นโยบายจะประสบความสำเร็จต้องได้รับการสนับสนุนด้านการเงินอย่างเพียงพอ กำลังคนที่เพียงพอและที่สำคัญบุคลากรเหล่านั้นถ้ามีคุณภาพก็จะส่งผลต่อความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

4) การมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือ เพราะสายใยอย่างไม่เป็นทางการของหน่วยงานปฏิบัติตามนโยบายที่ยังมีความสัมพันธ์มากก็จะส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติมาก [8] นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังทำให้เกิดทัศนคติที่ต่อนโยบายของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติจะส่งผลต่อความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย ผลกระทบที่จะมีต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติ ความขัดแย้งที่มีต่อค่านิยมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และผลกระทบที่มีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ [11, 19]

ส่วนการติดตามและประเมินผล ไม่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล ยังขาดการเก็บข้อมูลของตัวชี้วัดสำคัญที่สะท้อนถึงสัมฤทธิ์ผลของนโยบายและขาดความต่อเนื่อง จึงไม่สามารถที่จะนำข้อมูลและผลการประเมินไปปรับปรุงหรือพัฒนาการปฏิบัติตามนโยบายได้อย่างแท้จริง เพื่อเป็นเครื่องบ่งชี้ความก้าวหน้าและระดับความสำเร็จของงาน และนำข้อมูลสะท้อนกลับไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ระหว่างการดำเนินงานตามนโยบาย โดยการปรับเปลี่ยน กิจกรรม ขั้นตอน และใช้สำหรับวางแผนงานการดำเนินงานในอนาคต [13-14]

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ เรียงตามลำดับความสำคัญคือ ประกอบด้วย 1) ความชัดเจนของนโยบาย 2) การมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือ 3) การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม และ 4) การจูงใจและการสนับสนุน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาความสำเร็จของนโยบายดังกล่าว ดังนี้

1. ความชัดเจนของนโยบายส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ หน่วยงานที่รับผิดชอบการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ เช่น หน่วยงานป้องกันไฟป่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่ชัดเจน ในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติรับรู้และเข้าใจตรงกัน และทำให้ง่ายในการนำไปปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้อง

2. การมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการแก้ปัญหาหมอกควัน ต้องมีมาตรการเชิงรุกในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง มีการกวาดค้น จับกุม และดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในฐานความผิดที่ก่อให้เกิดปัญหาหมอกควันในพื้นที่

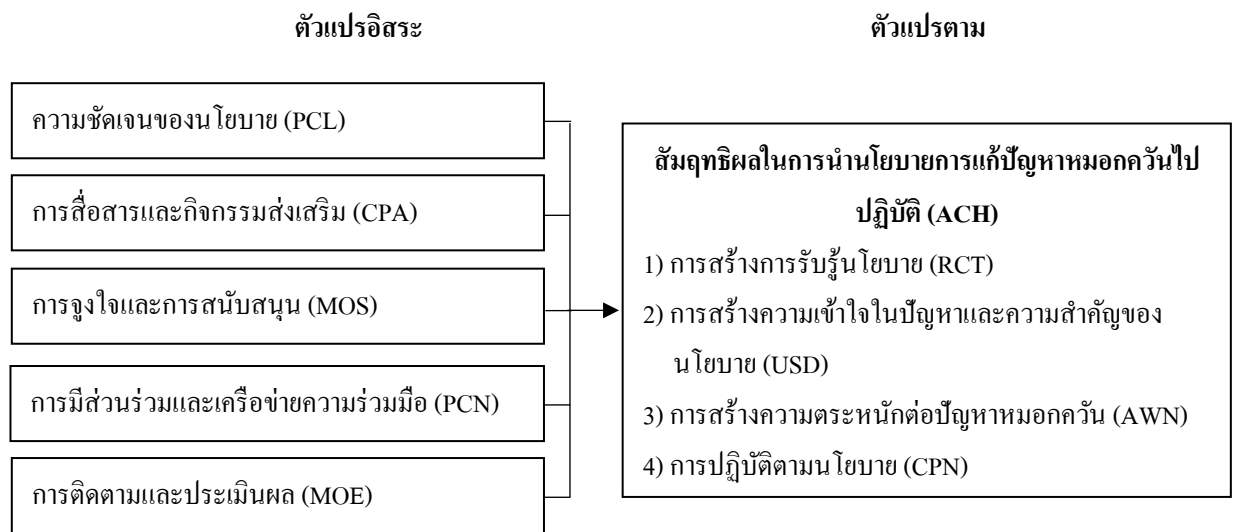
3. การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริมส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ หน่วยงานที่รับผิดชอบการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ ควรมีการสื่อสารระหว่างองค์กรและมีกิจกรรมส่งเสริมที่ดีในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมในการเชื่อมโยงนโยบายและกิจกรรมระหว่างหน่วยงาน

4. การจูงใจและการสนับสนุนส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ หน่วยงานทุกระดับที่รับผิดชอบการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ ควรสร้างแรงจูงใจและการสนับสนุนทั้งในด้านการเงิน กำลังคน และวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน รวมถึงการสร้างเสริมความชัดเจนด้านประโยชน์ของนโยบาย เพื่อทำให้เกิดความร่วมมือการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาจากภาคประชาชน

เอกสารอ้างอิง

1. Chimchaya V. Smog Pollution in Northern Areas: Problems and Guidelines. Documents for the seminar: Global warming crisis Smog pollution Disaster near of the Senate Committee on Natural Resources and Environment. 11 February 2011. Chiang Mai Province; 2554. Thai.

2. Pollution Control Department. Smog pollution in Thailand. Retrieved from http://www.pcd.go.th/info_serv/air_thaihaze.html [15 December 2562]; 2562. Thai.
3. Kittikongnapang R. What's under the haze of PM 2.5 in the north? Retrieved from <https://www.greenpeace.org/thailand/story/4769/north-pm25/> [15 December 2020]; 2562. Thai.
4. Matichon Online. Haze Lesson Northern: Turning a group of forest burners into a network. Matichon Online, 24 July 2562. Retrieved from https://www.matichon.co.th/local/quality-life/news_1595422 [15 December 2562]; 2562. Thai
5. Atavanich W. Deadly Haze Toxic Part North: Theoretical Political Economy. Retrieved from <http://oknation.nationtv.tv/blog/print.php?id=1065560> [15 December 2562]; 2562. Thai.
6. Mankan W. Factors Affecting the Haze Conditions in the Lampang Basin. Burapha Science Journal, 2559; 22(1), 226-239. Thai.
7. Edwards G. *Implementing Public Policy*. Washington, D.C.: Congressional Quarterly Press; 1980.
8. Meter D, Horn, CE. The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework Administration and Society, 1975; 6(4), 445-448.
9. Sabatier PA, Mazmanian DA. The Implementation of Public Policy: A Framework of analysis. Policy Studies Journal, 1980; 6(4), 541- 553.
10. Barnard CI. *The Function of Executive*. Cambridge: Harvard University press; 1966.
11. Chandarasorn V. *Theory of public policy implementation*. 6th edition, Bangkok: Sweet pepper; 2556. Thai.
12. Pressman JL, Aaron BW. *Implementation*. Berkeley, California: University of California Press; 1973.
13. Secretariat of the House of Representatives. Guidelines for monitoring and evaluation. Bangkok: Parliamentary Budget Office Secretariat of the House of Representatives; 2559. Thai.
14. Rakchatcharoen K, Chantothai D, Intachim C Sangkrachang M. Factors determining success in driving the National Health Assembly resolution to practice. BU Academic Review, 2559; 15 (2), 1-16. Thai.
15. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 1970; 30, pp. 607-610.
16. Likert RA. Technique for the Measurement of Attitude. Archives Psychological, 1932; 3(1), 42-48.
17. Hambleton RK. Validating the test scores. In R. A. Berk. (Ed). *A guide to criterion-referenced test construction*. (199–223). Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press; 1984.
18. Cronbach LJ. *Essentials of psychological testing*. 5th ed. New York: Harper Collins; 1990.
19. Yawaprapad S. *Public policy*. 6th ed. Bangkok: Chulalongkorn Publishing House; 2548. Thai.

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตำบล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
แม่เมะ	16,034	154	40.53
บ้านดง	4,945	48	12.63
นาสัก	6,187	59	15.53
จางเหนือ	5,390	52	13.68
สบป่าด	6,978	67	17.63
รวม	39,534	380	100.00

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ

สัมฤทธิ์ผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการสร้างการรับรู้ของนโยบาย	4.16	0.75	มากที่สุด
การสร้างความเข้าใจในปัญหาและความสำคัญของนโยบาย	4.36	0.58	มากที่สุด
ด้านการสร้างความตระหนักต่อปัญหาหมอกควัน	4.35	0.62	มากที่สุด
ด้านการปฏิบัติตามนโยบาย	3.86	0.88	มากที่สุด
รวม	4.18	0.57	มากที่สุด

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับสัมฤทธิผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	PLC	CPA	MOS	PCN	MOE	ACH
ความชัดเจนของนโยบาย (PLC)	3.99	0.73	1	.679**	.598**	.670**	.589**	.731**
การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม (CPA)	3.99	0.84		1	.631**	.653**	.515**	.636**
การสนใจและการสนับสนุน (MOS)	3.83	0.85			1	.782**	.596**	.607**
การมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือ (PCN)	3.87	0.80				1	.725**	.655**
การติดตามและประเมินผล (MOE)	3.95	0.80					1	.564**
สัมฤทธิผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (SUC)	4.18	0.57						1

** $p < .01$

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิผลในการนำนโยบายการแก้ปัญหาหมอกควันไปปฏิบัติ

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE	β	t-test	Sig.
constant	1.629	0.109		14.966	.000
ความชัดเจนของนโยบาย (PLC)	.348	0.038	0.448	9.201	.000
การมีส่วนร่วมและเครือข่ายความร่วมมือ (PCN)	.121	0.041	0.169	2.921	.004
การสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม (CPA)	.102	0.033	0.150	3.080	.002
การสนใจและการสนับสนุน (MOS)	.075	0.036	0.112	2.064	.040

$R = 0.776$; $R^2 = 0.602$; $R^2_{adj} = 0.597$; $SE_{est} = 0.361$; $F = 141.607$; Sig. of F (p) = .000